

Sygn. akt II Cz 2230/15

POSTANOWIENIE

Dnia 26 stycznia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Grzesik

Sędziowie: SO Marzenna Ernest (spr.)

SO Violetta Osińska

po rozpoznaniu w dniu 26 stycznia 2016 r. w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Bank Spółki Akcyjnej we W.

przeciwko Bank (...) Spółce Akcyjnej w G.

o zwolnienie spod egzekucji

na skutek zażalenia powoda na punkt 2. postanowienia Sądu Rejonowego Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z dnia 26 sierpnia 2015 r., sygn. akt IX Co 101/15

postanawia:

I. zmienić zaskarżone postanowienie w punkcie 2. w ten sposób, że zasądzić od pozwanego Banku (...) Spółki Akcyjnej w G. na rzecz powoda (...) Bank Spółki Akcyjnej we W. kwotę 272,50 zł (dwieście siedemdziesiąt dwa złote pięćdziesiąt groszy) tytułem kosztów procesu;

II. zasądzić od pozwanego na rzecz powoda kwotę 30 zł (trzydzieści złotych) tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.

SSO Marzenna Ernest SSO Małgorzata Grzesik SSO Violetta Osińska

Sygn. akt II Cz 2230/15

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 26 sierpnia 2015 r. Sąd Rejonowy Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie Wydział IX Egzekucyjny, umorzył postępowanie (pkt 1.) oraz zniósł koszty postępowania (pkt 2.).

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Rejonowy wskazał, iż powód pismem z dnia 10 lipca 2015 r. oświadczył, iż cofa powództwo w całości wobec umorzenia egzekucji ze spornych ruchomości. Z uwagi na powyższe, mając na względzie, iż orzeczenie odnośnie pozwu jest zbędne w związku z cofnięciem powództwa oraz że nie zachodzą okoliczności wskazane w art. 203 § 4 k.p.c. Sąd na podstawie art. 355 k.p.c. w zw. z art. 203 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. umorzył postępowanie w sprawie.

Oceniając podstawę zasądzenia kosztów postępowania Sąd I instancji podniósł, iż z uwagi na fakt, iż stronami postępowania egzekucyjnego są banki jako instytucje rozbudowane pod względem organizacyjnym, obciążenie

kosztami którejkolwiek ze stron nie byłoby słuszne. Sąd zauważył, iż pozwany przy pierwszej czynności uznał powództwo oraz złożył wniosek o zwolnienie spod egzekucji spornej rzeczy do komornika. Dodał, iż fakt bliskości terminów nie może wskazywać, że pozwany podejmował czynności zmierzające do uzyskania swej należności działając na szkodę powoda. Także powód zasadnie wytoczył powództwo o zwolnienie spod egzekucji w związku z terminem określonym ustawowo. Z tych względów Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, iż na podstawie art. 102 k.p.c. zasadnym było odstąpienie od obciążania stron kosztami postępowania.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł powód, który zaskarżył je w części tj. co do punktu 2. i wniósł o jego uchylenie w zaskarżonej części i zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kwoty 272,50 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, jak również o zarządzenie zwrotu powodowi połowy opłaty sądowej od pozwu w kwocie 272,50 zł i zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skarżący podniósł, iż zasadnie w niniejszej sprawie wytoczył powództwo, bowiem na dzień wniesienia pozwu do Sądu w toku postępowania egzekucyjnego o sygn. KM 2034/13 nadal zajęty był pojazd marki O. (...) numer rej.: (...), numer nadwozia: (...). Nadmieniał, iż o zasadności wytoczenia powództwa przeciwegzekucyjnego przesądza to, że na dzień wniesienia pozwu do Sądu, postępowanie egzekucyjne nie zostało przez Komornika Sądowego prawomocnie zakończone. W związku z powyższym skarżący uznał, iż również w opinii Sądu nie budzi wątpliwości fakt, że powód zasadnie wytoczył powództwo w niniejszej sprawie, a pozwany stanowi stronę przegrywającą postępowanie.

Skarżący nie zgodził się jednak z opinią Sądu Rejonowego, iż zasadne było zniesienie kosztów postępowania, zgodnie z regulacją z art. 102 k.p.c. Stwierdził, iż art. 102 k.p.c. pozwala na odstąpienie od obciążenia strony przegrywającej kosztami postępowania w sytuacji, gdy spełnione są łącznie przesłanki związane z przebiegiem samego procesu, jak i związane z sytuacją majątkową i życiową strony. W niniejszej sprawie nie została zaś spełniona przesłanka związana z sytuacją majątkową i życiową pozwanego. Według skarżącego stwierdzenie, iż pozwany Bank (...) S.A. w G. jest rozbudowaną pod względem organizacyjnym instytucją, nie jest zaś równoznaczne ze stwierdzeniem, że pozwany znajduje się w trudnej sytuacji majątkowej i życiowej.

Skarżący zwrócił przy tym uwagę, iż Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie przyjął, że obie przesłanki z art. 102 k.p.c. muszą być spełnione jednocześnie. Nie wystarczy zatem, by strona przegrywająca sprawę znajdowała się w trudnej sytuacji majątkowej, gdyż za zwolnieniem od kosztów postępowania musi także przemawiać przebieg samego procesu. Skarżący nadmieniał, iż Sąd Najwyższy wskazał również, że za zwolnieniem od kosztów postępowania przemawia wyłącznie trudna, a nie korzystna czy neutralna sytuacja majątkowa strony postępowania.

Skarżący doszedł zatem do przekonania, iż w niniejszej sprawie pozwany jako strona przegrywająca sprawę jest obowiązany zwrócić przeciwnikowi poniesione przez niego koszty procesu na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. Podkreślił, iż pozwany w niniejszej sprawie dał powód do wytoczenia powództwa, bowiem nie zareagował prawidłowo, jeszcze przed wytoczeniem powództwa, na przedsądowe wezwanie do zwolnienia pojazdu zawarte w piśmie powoda z dnia 18 maja 2015 r., zaś wniosek pozwanego z dnia 30 czerwca 2015 r. został skierowany do Komornika Sądowego już po wytoczeniu powództwa. Zdaniem skarżącego jego roszczenie zostało w niniejszej sprawie zaspokojone przez pozwanego dopiero poprzez wydanie w postępowaniu egzekucyjnym postanowienia Komornika Sądowego z dnia 10 lipca 2015 r. o umorzeniu egzekucji z pojazdu na wniosek pozwanego.

Jednocześnie powód wniósł o zwrot połowy opłaty od pozwu w kwocie 272,50 zł, bowiem cofnięcie pozwu przez powoda nastąpiło po wysłaniu odpisu pozwu pozwanemu, a przed rozpoczęciem rozprawy.

W odpowiedzi na zażalenie pozwany wniósł o oddalenie zażalenia w całości.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie powoda należało uwzględnić.

W ocenie Sądu Okręgowego w okolicznościach sprawy nie było podstaw do zastosowania art. 102 k.p.c.

Na wstępie wskazać należy, iż artykuł 98 k.p.c. ustanawia dwie podstawowe zasady rozstrzygania o kosztach procesu: zasadę odpowiedzialności za wynik procesu oraz zasadę kosztów niezbędnych i celowych. Zasada odpowiedzialności za wynik procesu oznacza, że strona, która sprawę przegrała, zobowiązana jest zwrócić stronie wygrywającej poniesione przez nią koszty procesu. Z kolei druga zasada oznacza, że strona przegrywająca zobowiązana jest zwrócić przeciwnikowi tylko te poniesione koszty procesu, które były niezbędne do celowego dochodzenia praw lub celowej obrony. Przegrywającym zaś jest powód, którego żądanie nie zostało uwzględnione, lub pozwany, którego obrona okazała się nieskuteczna. Przy czym dla oceny, czy dana strona przegrała obojętne jest czy ponosi ona winę prowadzenia procesu, czy uległa ona co do istoty czy tylko formalnie.

W okolicznościach sprawy bezspornym jest, że przed wytoczeniem powództwa powód skierował do pozwanego w piśmie z dnia 18 maja 2015 r. wniosek o niezwłoczne wystąpienie do właściwego komornika o zwolnienie spod zajęcia pojazdu marki O. (...), nr rej. (...). Pismo zawierało również informację, że niezłożenie powyższego wniosku spowoduje konieczność wystąpienia na drogę postępowania przeciwegzekucyjnego. Powód zwrócił przy tym uwagę na krótki termin przewidziany na wytoczenie powództwa przeciwegzekucyjnego, jak również dołączył projekt pisma do komornika zawierającego przedmiotowy wniosek.

Zgodnie z art. 841 § 3 k.p.c., powództwo o zwolnienie od egzekucji można wnieść w terminie miesiąca od dnia dowiedzenia się o naruszeniu prawa, chyba że inny termin jest przewidziany w przepisach odrębnych.

Jak wynika z akt sprawy, powód dowiedział się o zajęciu należącego do niego samochodu w dniu 11 maja 2015 r., wskutek otrzymania zawiadomienia od Komornika Sądowego. Tym samym należy uznać, iż wystosowanie do pozwanego pisma z dnia 18 maja 2015 r. było niezwłoczne i zmierzało do zakończenia sprawy bez konieczności wszczynania postępowania sądowego.

Pozwany nie podjął działań zmierzających do wyłączenia ww. przedmiotu spod egzekucji. W konsekwencji powód był zmuszony do wytoczenia powództwa z uwagi na upływ terminu z art. 841 § 3 k.p.c., co uczynił w dniu 11 czerwca 2015 r., a zatem w ostatnim dniu terminu do jego wniesienia.

Jak wynika z treści odpowiedzi na pozew, pozwany wystąpił z przedmiotowym wnioskiem dopiero w dniu 30 czerwca 2015 r., a więc już po wytoczeniu powództwa. Nadmienić przy tym należy, iż wprawdzie strona powodowa nie wskazała kiedy pozwany otrzymał pismo z dnia 18 maja 2015 r., jednakże trudno przypuszczać, że nastąpiło to znacznie po dacie pisma, tym bardziej, że skarżący miał świadomość obowiązującego go terminu do wniesienia powództwa. Również strona pozwana nie podnosiła, że otrzymała pismo z dnia 18 maja 2015 r. już po dacie wniesienia pozwu.

Zdaniem Sądu odwoławczego powyższe okoliczności świadczą w sposób jednoznaczny o tym, iż pozwany swoim działaniem dał powód do wytoczenia powództwa. Podkreślić należy, iż skarżący, aby nie utracić uprawnienia do żądania od pozwanego zwolnienia jego własności spod egzekucji, był zmuszony do wytoczenia przedmiotowego powództwa, do czego by nie doszło, gdyby pozwany wcześniej podjął działania zmierzające do zwolnienia należącego do powoda samochodu spod egzekucji.

W związku z powyższym skarżącemu należy się, mimo cofnięcia pozwu, zwrot jego kosztów.

Cofnięcie pozwu jest cofnięciem wniosku o udzielenie ochrony prawnej roszczeniu procesowemu i jest wyrazem rezygnacji powoda z kontynuacji postępowania rozpoczętego wskutek wniesienia pozwu. Cofnięcie pozwu może nastąpić w trakcie całego postępowania. Z art. 203 § 1 k.p.c. wynika, że pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia - aż do wydania wyroku. Z § 2 omawianego artykułu wynika, że pozew cofnięty w okolicznościach wskazanych w § 1, nie wywołuje żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z wytoczeniem powództwa. Odnosi się to zarówno do skutków materialno-

prawnych jak i procesowych. W niniejszej sprawie nie ulega wątpliwości, iż powód cofnął pozew przed rozpoczęciem rozprawy a zatem nie było konieczne uzyskanie zezwolenia pozwanego.

W odniesieniu do odpowiedzialności z tytułu kosztów procesu przyjmuje się, że cofnięcie pozwu traktowane jest jako przegranie sprawy. W przypadku jednak ustalenia, że żądanie zgłoszone przez powoda przysługiwało mu w chwili zawiśnięcia sporu oraz w razie ustalenia, że wytoczenie procesu było niezbędne, do celowego dochodzenia praw, zaspokojenie go w toku procesu przez pozwanego, nie pozwala na ustalenie, że powód przegrał sprawę. W takiej sytuacji powód osiąga bowiem rezultat, do którego zmierzał, pomimo, że przedmiot sporu przestał istnieć.

Niewątpliwie taka sytuacja miała miejsce w przedmiotowej sprawie, gdyż roszczenie pozwu zostało przez pozwanego zaspokojone dopiero po wniesieniu pozwu. Zaznaczyć należy, iż wprawdzie nastąpiło to jeszcze przed doręczeniem pozwanemu odpisu pozwu, jednakże okoliczność ta nie wyłącza możliwości przyznania zwrotu kosztów postępowania na rzecz powoda. Jak już bowiem wcześniej wskazano, pozwany przed złożeniem pozwu był skutecznie wezwany do zwolnienia należącego do powoda przedmiotu spod egzekucji. Do czasu wniesienia powództwa, który to czasokres był zakreślony treścią art. 841 § 3 k.p.c. pozwany nie zareagował na żądanie powoda a wniosek o zwolnienie przedmiotu spod egzekucji złożył do komornika dopiero pismem z dnia 30 czerwca 2015 r. (jak wskazuje sam skarżący).

Wobec powyższego, według Sądu II instancji, przyjąć należało, iż zaspokojenie żądania pozwu nastąpiło w terminie i okolicznościach nie pozwalających na uznanie pozwanego za wygrywającego proces, a tym samym przyznanie na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy nie podzielił oceny Sądu Rejonowego, iż w sprawie winien mieć zastosowanie art. 102 k.p.c.

Sąd odwoławczy wskazuje, iż jak już wyżej wspomniano, pozwany niewątpliwie dał powód do wytoczenia powództwa, wobec braku niezwłocznej reakcji na prawidłowo skierowane do niego pismo powoda wzywające go do zwolnienia zajętego przedmiotu spod egzekucji. Podzielić należy stanowisko skarżącego, iż nie może stanowić podstawy do zastosowania ww. przepisu okoliczność, iż stronami postępowania są banki, czyli instytucje rozbudowane organizacyjnie. Okoliczność rozbudowania organizacyjnego, w przypadku profesjonalnego podmiotu, powoduje, iż winien on tak zorganizować obrót korespondencji, czy też proces rozpoznawania wniosków osób trzecich w związku z prowadzoną egzekucją, aby czynności w tym zakresie były podejmowane w odpowiednim terminie. Jeszcze raz wymaga podkreślenia, iż przepis art. 841 § 3 k.p.c. określa krótki termin dla osoby trzeciej do wystąpienia z powództwem, co winno być osobom reprezentującym pozwany bank wiadome. Jeżeli osoba trzecia podejmuje niezwłocznie czynności zmierzające do wyeliminowania nieprawidłowości w toczącym się postępowaniu egzekucyjnym, informując o tym wierzyciela tego postępowania, nie może ona ponosić negatywnych konsekwencji, chociażby w postaci kosztów wytoczonego postępowania, niewłaściwej organizacji tego podmiotu. W żaden zatem sposób nie można uznać, aby w sprawie zachodził szczególnie uzasadniony wypadek, o którym mowa w art. 102 k.p.c.

Reasumując, zdaniem Sądu Okręgowego, pozwany, jako strona przegrywająca postępowanie winna zwrócić stronie powodowej koszty procesu przez nią poniesione, na które złożyła się opłata od pozwu w kwocie 545 zł.

Należy jednocześnie zwrócić uwagę na treść art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, zgodnie z którym Sąd z urzędu zwraca stronie połowę uiszczony opłaty od pisma cofniętego przed rozpoczęciem posiedzenia, na które sprawa została skierowana. W świetle art. 80 ust. 2. ww. ustawy opłatę zwraca sąd, który ją pobrał. Natomiast stosownie do art. 82 ustawy zwrot opłat, o którym mowa w niniejszym rozdziale, może również zarządzić przewodniczący lub referendarz sądowy.

Z treści powyższego uregulowania wynika zatem jednoznacznie, iż połowa opłaty od pozwu uiszczony przez powoda w wysokości 272,50 zł winna być zwrócona przez Sąd Rejonowy z urzędu. Analiza akt sprawy prowadzi do wniosku w dniu 26 sierpnia 2015 r. zarządził zwrot powodowi kwoty 272,50 zł tytułem połowy opłaty od pozwu. Zasadne zatem stało się obciążenie strony pozwanej, jako przegrywającej postępowanie, obowiązkiem zwrotu jedynie połowy wysokości ww. opłaty, tj. kwotą 272,50 zł.

Mając powyższe rozważania na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie I postanowienia.

W kwestii kosztów postępowania zażaleniowego należy wskazać, iż pozwany przegrał sprawę, wobec czego winien zwrócić powodowi poniesione przez niego koszty postępowania zażaleniowego, na które składa się koszt opłaty od zażalenia w kwocie 30 zł i taka kwota została na jego rzecz zasądzona od pozwanego.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie II postanowienia.

SSO Marzenna Ernest SSO Małgorzata Grzesik SSO Violetta Osińska

Sygn. akt II Cz 2230/15

Zarządzenia:

1. Odnotować i zakreślić;
2. Odpis postanowienia doręczyć:
 - powodowi wraz z odpisem odpowiedzi na zażalenie,
 - pełnomocnikowi pozwanego;
3. Akta sprawy zwrócić Sądowi Rejonowemu po nadejściu zwrotnych potwierdzeń odbioru.

SSO M. E.